PRIIT PIKAMÄE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. július 14.[1 i]

C-262/21. PPU. sz. ügy

A
kontra
B

(a Korkein oikeus [legfelsőbb bíróság, Finnország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban – 2201/2003/EK rendelet – Tárgyi hatály – A »polgári ügyek« fogalma – Valamely szülő nemzetközi védelem iránti kérelme a kiskorú gyermek nevében – 604/2013/EU rendelet – A kiskorú gyermeknek a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak történő átadására vonatkozó határozat – Visszavitel iránti kérelem – Gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása – A 2. cikk 11. pontja – Minősítés – 1980. évi Hágai Egyezmény – Tartózkodási hely – Jogellenes cselekmény”

I. Bevezetés

1. Egy kiskorú gyermek átadására vonatkozóan a 604/2013/EU rendelet[2] alapján hozott, és e gyermek nevében az egyik szülő által a másik beleegyezése nélkül benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet követően hozott határozat a 2201/2003/EK rendelet[3] tárgyi hatálya alá tartozhat-e, és amennyiben igen, a gyermek jogellenes külföldre vitelének minősül-e?

2. Ez az egyike a jelen ügyben felmerült kérdéseknek, amelynek az eredetisége abban áll, hogy két, nyilvánvalóan eltérő tárggyal és célokkal meghozott uniós jogi eszköz közötti kapcsolatra vonatkozik, amelyről a Bíróságnak első alkalommal kell döntenie.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.).

3 A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i tanácsi rendelet (HL 2003. L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o., helyesbítések: HL 2013. L 82., 63. o.; HL 2018. L 33., 5. o.).

II. Jogi háttér

A. Az 1980. október 25-i Hágai Egyezmény

3. A gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, Hágában 1980. október 25-én kelt Egyezmény (kihirdette: az 1986. évi 14. törvényerejű rendelet; a továbbiakban: 1980. évi Hágai Egyezmény) 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A gyermek elvitele vagy elrejtése jogellenes, ha az

a) sérti az azon Szerződő Állam jogrendszere szerint egy személynek, egy intézménynek vagy bármilyen más szervnek – akár együttesen, akár külön-külön – juttatott felügyeleti jogot, amelyben a gyermeknek az elvitelét vagy elrejtését közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt; és

b) ezeket a jogokat az elvitel vagy elrejtés időpontjában – együttesen vagy külön-külön – gyakorolták vagy azok gyakorlásában éppen az elvitel vagy elrejtés akadályozta meg az arra jogosultakat.

Az a) pontban említett felügyeleti jogosultság keletkezhet különösen jogszabály, bírói vagy államigazgatási határozat, vagy az azon Állam joga szerint joghatással bíró egyezség alapján.”

4. Ezen egyezmény 12. cikke kimondja:

„Ha a gyermek jogellenes elvitelének vagy elrejtésének a 3. cikk szerinti esetében a gyermek jogellenes elvitelétől vagy elrejtésétől az eljárásnak azon Szerződő Állam igazságügyi vagy államigazgatási szervei előtti megindításáig, ahol a gyermek van, egy évnél kevesebb idő telt el, az érintett hatóság haladéktalanul elrendeli a gyermek visszavitelét.

Az igazságügyi vagy államigazgatási szerv akkor is elrendeli a gyermek visszavitelét, ha az eljárást az előző bekezdésében említett egyéves határidő lejárta után indították, kivéve, ha bizonyítják, hogy a gyermek már beilleszkedett új környezetébe.

Ha a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve okkal hiheti, hogy a gyermeket egy másik Szerződő Államba vitték, az eljárást felfüggesztheti vagy a kérelmet elutasíthatja.”

5. Az említett egyezmény 13. cikkének szövege a következő:

„Az előző cikkben foglalt rendelkezések ellenére a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve nem köteles elrendelni a gyermek visszavitelét, ha az azt ellenző személy, intézmény vagy más szerv bizonyítja, hogy

a) a gyermek felett felügyeleti joggal rendelkező személy, intézmény vagy más szerv az elvitel vagy elrejtés időpontjában nem gyakorolta ténylegesen e jogokat, illetve előzetesen vagy utólag hozzájárult az elvitelhez vagy elrejtéshez;

b) a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára.

Az igazságügyi vagy államigazgatási szerv akkor is megtagadhatja a gyermek visszavitelének elrendelését, ha úgy találja, hogy a gyermek ellenzi a visszavitelét és elérte már az érettségnek azt a fokát, amikor nézetei már számításba veendők.

Az e cikkben meghatározott körülmények mérlegelése során az igazságügyi vagy államigazgatási szervek figyelembe veszik a gyermek szociális hátteréről a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti Központi Hatóság vagy más – hatáskörrel bíró – hatóság által szolgáltatott információt.”

B. Az uniós jog

1. A 2201/2003 rendelet

6. A 2201/2003 rendelet (5) preambulumbekezdése a következőket említi:

„Annak érdekében, hogy minden gyermek számára egyenlőséget biztosítsanak, e rendelet kiterjed a szülői felelősségre vonatkozó valamennyi határozatra, beleértve a gyermek védelmére vonatkozó intézkedéseket is, függetlenül attól, hogy azok házassági jogi eljáráshoz kapcsolódnak-e.”

7. A 2201/2003 rendelet (10) preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet nem alkalmazható a szociális biztonsággal kapcsolatos ügyekre, az oktatást vagy az egészségügyet érintő általános jellegű közjogi intézkedésekre vagy a menedékjogról és a bevándorlásról szóló határozatokra […]”

8. A 2201/2003 rendelet (17) preambulumbekezdése kimondja:

„A gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása esetében a gyermek visszavitelét haladéktalanul el kell érni, és ebből a célból az [1980. évi] Hágai Egyezményt kell továbbra is alkalmazni, az e rendelet rendelkezéseivel, különösen a 11. cikkel kiegészített formában. Lehetővé kell tenni azon tagállam bíróságai számára, ahová a gyermeket jogellenesen elvitték, vagy ahol jogellenesen visszatartották, hogy egyedi, kellően indokolt esetekben elutasítsa a gyermek visszavitelét. A jogellenes elvitel vagy visszatartás előtt azonban hasonló határozat felváltható a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bírósága által hozott későbbi határozattal [helyesen: Ez a határozat azonban felváltható a gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása előtti szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bírósága által hozott későbbi határozattal.] Amennyiben ez a határozat a gyermek visszavitelét rendeli el, a visszavitelt az említett határozat azon tagállamban történő elismeréséhez és végrehajtásához szükséges külön eljárások nélkül kell elvégezni, ahová a gyermeket elvitték, illetve ahol visszatartották.”

9. A 2201/2003 rendelet „Hatály” című 1. cikkének szövege a következő:

„(1) Ezt a rendeletet a bíróság jellegétől függetlenül az alábbiakkal kapcsolatos polgári ügyekben kell alkalmazni:

[…]

b) a szülői felelősség megállapítása, gyakorlása, átruházása, korlátozása vagy megszüntetése.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában említett ügyek különösen a következőkkel foglalkoznak:

a) felügyeleti jog és kapcsolattartási jog

[…]”

10. E rendelet „Fogalommeghatározások” című 2. cikke pontosítja:

„E rendelet alkalmazásában:

[…]

7. »szülői felelősség«: egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján gyakorol. A szülői felelősség magában foglalja a felügyeleti jogot és a láthatási jogot [helyesen: kapcsolattartási jogot] is;

   […]

9. »felügyeleti jog«: a gyermek gondozásával kapcsolatos jogok és kötelességek, és különösen a gyermek tartózkodási helye meghatározásának joga;

   […]

11. »jogellenes elvitel vagy visszatartás«: egy gyermek elvitele vagy visszatartása,

   a) amennyiben azt sérti a határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve azon tagállam joga szerint jogilag kötelező megállapodás útján [helyesen: amennyiben az sérti az azon tagállam joga szerint hozott bírósági határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve hatályos megállapodás útján] szerzett felügyeleti jogokat, ahol a gyermek közvetlenül az elvitel vagy visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett;

      és

   b) feltéve, hogy az elvitel vagy visszatartás időpontjában a felügyeleti jogokat közösen vagy önállóan ténylegesen gyakorolták, vagy gyakorolták volna, ha az elvitelre vagy visszatartásra nem kerül sor. A felügyeletet közösen gyakoroltnak kell tekinteni, ha határozat vagy jogszabály hatálya értelmében a szülői felelősség egyik gyakorlója nem határozhat a gyermek tartózkodási helyéről a szülői felelősség másik gyakorlójának hozzájárulása nélkül.”

11. Az említett rendelet 11. cikke a következőket írja elő:

„(1) A (2)–(8) bekezdést kell alkalmazni, amennyiben a felügyeleti jogokat gyakorló személy, intézmény vagy más szerv egy tagállam illetékes hatóságaihoz folyamodik azért, hogy azok [az 1980. október 25-i] Hágai Egyezmény alapján hozzon határozatot annak érdekében, hogy kérelmezze annak a gyermeknek a visszavitelét [helyesen: hatóságainál kérelmezi, hogy azok [az 1980. évi] Hágai Egyezmény alapján hozzanak határozatot azon gyermek visszavitele érdekében], akit közvetlenül a jogellenes elvitel, illetve visszatartás előtti szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamba jogellenesen elvittek, illetve ott visszatartottak.

[…]

(4) A bíróság nem utasíthatja el a gyermek visszavitelére irányuló kérelmet az 1980. évi Hágai Egyezmény 13b. cikke [helyesen: 13. cikkének b) pontja] alapján, amennyiben megállapítják, hogy megfelelő intézkedések történtek annak érdekében, hogy visszavitele után biztosítsák a gyermek védelmét.”

2. A 604/2013 rendelet

12. A 604/2013 rendelet 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben a kérelmező rendelkezik érvényes tartózkodásra jogosító engedéllyel, az azt kibocsátó tagállam lesz a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős.

[…]

(3) Amennyiben a kérelmező különböző tagállamok által kiállított több tartózkodásra jogosító engedéllyel vagy vízummal rendelkezik, a tagállamok a következő sorrendben vállalják a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért való felelősséget:

a) az a tagállam, amely a leghosszabb időtartamú tartózkodásra jogosító engedélyt állította ki, vagy – amennyiben az érvényességi időtartamok azonosak – az a tagállam, amely a legkésőbbi lejárati idővel állította ki a tartózkodásra jogosító engedélyt;

b) az a tagállam, amelyik a legkésőbbi lejárati idejű vízumot állította ki, ha a különböző vízumok azonos típusúak;

c) különböző típusú vízumok esetén az a tagállam, amely a legkésőbbi lejárati idejű vízumot bocsátotta ki, vagy – amennyiben az érvényességi időtartamok azonosak – az a tagállam, amely a legkésőbbi lejárati idővel állította ki a vízumot.

[…]”

13. Az említett rendelet 29. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A kérelmezőnek vagy a 18. cikk (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett más személynek a megkereső tagállam részéről a felelős tagállamnak történő átadása a megkereső tagállam nemzeti joga szerint történik az érintett tagállamok egymás közötti konzultációját követően, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének megfelelő halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően.

Ha a felelős tagállamnak történő átadás ellenőrzött útnak indítás formájában vagy kísérettel történik, a tagállamok biztosítják, hogy ez humánus módon, az alapvető jogok és az emberi méltóság teljes körű tiszteletben tartása mellett menjen végbe.

Szükség esetén a megkereső tagállam *laissez passer*-val látja el a kérelmezőt. A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el a *laissez-passer* formai kialakítására vonatkozóan. E végrehajtási jogi aktusokat a 44. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

A felelős tagállam adott esetben tájékoztatja a megkereső tagállamot az érintett személy biztonságos megérkezéséről, vagy arról, hogy a megadott határidőn belül nem jelent meg.”

C. A finn jog

14. A gyermek visszavitelét a 186/1994. sz. törvénnyel módosított laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983 (a gyermek felügyeletéről és a kapcsolattartási jogról szóló törvény) szabályozza. E törvény rendelkezései megfelelnek az 1980. évi Hágai Egyezmény rendelkezéseinek.

III. A jogvita alapját képező tényállás, az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, valamint a Bíróság dokumentumok és információk iránti kérelmére adott válaszokból kitűnik, hogy az alapeljárás két iráni állampolgár, egy 20 hónapos gyermek szülei között folyik.

16. 2016-ban az apa és az anya Finnországban élt. Ebben az országban az anya családi kapcsolat címén (az apa munkavállalóként tartózkodási engedéllyel rendelkezik) 2017. december 28-tól számított négyéves időtartamra tartózkodási engedélyt kapott. 2019 májusában a szülők Svédországba költöztek, és az anya ebben az országban családi tartózkodási engedélyt kapott a 2019. március 11. és 2020. szeptember 16. közötti időszakra. Közös gyermekük itt született 2019. szeptember 5-én, a felügyeleti jogot a szülők közösen gyakorolták.

17. 2019. november 11-i határozatukkal a svéd hatóságok az anyát és a gyermeket az anya által elszenvedett kapcsolati erőszak miatt egy anyaotthonban helyezték el; ezt a határozatot a 2020. január 17-i ítélet megerősítette. 2019. november 21-én az apa a gyermekével fennálló családi kötelékre tekintettel ez utóbbi részére tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be Svédországban. Ugyanezen év december 4-én az anya szintén tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be Svédországban. 2020. augusztus 7-én az anya saját maga és gyermeke részére menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Svédországban, amelyet az apa által vele szemben alkalmazott családon belüli erőszakra, valamint az apa iráni családjával kapcsolatos, becsület nevében alkalmazott erőszakkal való fenyegetésre hivatkozva indokolt. 2020. augusztus 27-én a Finn Köztársaság jelezte a Svéd Királyságnak, hogy a 604/2013 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján felel az anya és a gyermek menedékjog iránti kérelmének megvizsgálásáért.

18. 2020. október 27-i határozataival a svéd migrációs hivatal mint elfogadhatatlanokat elutasította az anya és a gyermek menedékjog iránti kérelmeit, lezárta az apa által a gyermek vonatkozásában a családi kötelékre tekintettel benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelemmel indult eljárást, és a 604/2013 rendelet alapján elrendelte az anya és a gyermeke Finnország részére történő átadását. Ugyanezen év november 24-én az említett rendelet 29. cikkének megfelelően sor került ezen átadásra, ami a gyermek állami gondozásba vételéről és elhelyezéséről szóló határozat visszavonásához vezetett. 2021. január 11-én az anya maga és a gyermek részére menedékjogot kért Finnországtól; e kérelem elbírálása jelenleg is folyamatban van.

19. 2020. december 7-én az apa keresetet nyújtott be a svéd migrációs hivatal által 2020. október 27-én hozott, a családi köteléken alapuló tartózkodási engedélyre vonatkozó határozattal szemben, amennyiben e határozat lezárta a tartózkodási engedély iránti kérelmét, és elrendelte a gyermek Finnország részére történő átadását. 2020. december 21-én egy svéd bíróság az apa

meghallgatása nélkül hatályon kívül helyezte az említett határozatot, és visszautalta az ügyet e hatósághoz. Ez utóbbi az ügy újbóli vizsgálata alapján 2020. december 29-én úgy határozott, hogy a gyermeket érintő ügyeket annak nemzeti területről való távozása miatt lezárja. Az apa által a 2020. december 29-i határozattal szemben 2021. január 19-én benyújtott kereset alapján eljáró svéd bíróság 2021. április 6-án elutasította az apa kérelmeit, többek között azt, amely a 604/2013 rendelet alapján a gyermek Svédországba való visszavitelére irányult. A svéd bevándorlási hatóság által közölt információk szerint a gyermek jelenleg nem rendelkezik tartózkodási engedéllyel Svédországban, így nem léphet be ebbe az országba.

20. Ezzel párhuzamosan a svéd bíróság a 2020 novemberében hozott ideiglenes intézkedést elrendelő végzéssel fenntartotta a szülők közös felügyeleti jogát. 2021. április 29-i ítéletével e bíróság kimondta a szülők házasságának felbontását, a gyermek feletti kizárólagos felügyeleti jogot azonnali hatállyal az anyának ítélte, elutasította az apa által előterjesztett kapcsolattartási jog iránti kérelmet, és pontosította, hogy a fent hivatkozott ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzés hatályát veszti.

21. Az apa, azt állítva, hogy a gyermeket jogellenesen elvitték vagy visszatartották, 2020. december 21-én a gyermek Svédországba történő azonnali visszavitele iránti kérelemmel fordult a helsinki hovioikeushoz (fellebbviteli bíróság, Finnország). 2021. február 25-i határozatával a helsinki hovioikeus (fellebbviteli bíróság) elutasította e kérelmet. Az apa e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a Korkein oikeushoz (legfelsőbb bíróság, Finnország). E fellebbezés elbírálása során e bíróság 2021. április 23-án úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2201/2003] rendelet […] 2. cikkének a gyermek jogellenes elvitelére vonatkozó 11. pontját, hogy e minősítésnek megfelel az a helyzet, amelyben az egyik szülő a gyermeket a másik szülő beleegyezése nélkül a tartózkodási helye szerinti államból a valamely hatóság által a [604/2013] rendelet […] alkalmazásában hozott átadási határozat értelmében felelős másik tagállamba viszi?

2) Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges, úgy kell-e értelmezni a [2201/2003] rendelet 2. cikkének a jogellenes visszatartásról szóló 11. pontját, hogy megfelel e minősítésnek az a helyzet, amikor a gyermek tartózkodási helye szerinti állam bírósága megsemmisítette a hatóság által az ügy vizsgálatának átadására vonatkozóan hozott határozatot, és az ügyet azt követően lezárták, hogy a gyermek és az anyja elhagyta a tartózkodási helyét, azonban az a gyermek, akinek visszavitelét elrendelték, már nem rendelkezik érvényes tartózkodási engedéllyel a tartózkodási helye szerinti államban, és nem jogosult a szóban forgó államba történő beutazásra vagy ott tartózkodásra?[4]

3) Ha az első vagy a második kérdésre adott válaszra tekintettel úgy kell értelmezni a [2201/2003] rendelet 2. cikkének 11. pontját, hogy a gyermek jogellenes elviteléről vagy visszatartásáról van szó, és következésképpen a gyermeket vissza kell küldeni a tartózkodási helye szerinti államba, úgy kell-e értelmezni az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontját, hogy az akadályát képezi a gyermek visszavitelének

   a) amiatt, hogy e rendelkezés értelmében egy csecsemőnek, akit anyja személyesen gondozott, az egyedül történő visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki őt, vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára; vagy

[4] Itt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésnek a kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróság informális tájékoztatáskérésére 2021. május 21-én adott válaszban pontosított megfogalmazás átvételére került sor.

b) amiatt, hogy a gyermeket a tartózkodási helye szerinti államban gondozásba vennék, és egyedül, vagy az anyjával anyaotthonban helyeznék el, ami arra utal, hogy e rendelkezés értelmében a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki, vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára; vagy még inkább

c) amiatt, hogy a gyermek érvényes tartózkodási engedély nélkül az e rendelkezés értelmében vett elviselhetetlen helyzetbe kerülne?

4) Amennyiben a harmadik kérdésre adott válaszra tekintettel az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontja szerinti kizáró okokat úgy lehet értelmezni, hogy a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki, vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára, a gyermek mindenek felett álló érdekének az Európai Unió Alapjogi Chartája [(a továbbiakban: Charta)] 24. cikkében és a [2201/2003] rendeletben foglalt fogalmával összefüggésben úgy kell-e értelmezni e rendelet 11. cikkének (4) bekezdését, hogy egy olyan helyzetben. amikor sem a gyermek, sem az anya nem rendelkezik a gyermek tartózkodási helye szerinti tagállamban érvényes tartózkodási engedéllyel, és nem jogosultak az ezen országba való beutazásra és ott tartózkodásra sem, a tartózkodási hely szerinti államnak megfelelő intézkedéseket kell hoznia annak érdekében, hogy biztosítsa a gyermeknek és az anyjának a szóban forgó tagállamban való tartózkodását?

   Amennyiben a gyermek tartózkodási helye szerinti államot ilyen kötelezettség terheli, úgy kell-e értelmezni a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvét, hogy a gyermeket átadó állam ezen elvvel összhangban vélelmezheti, hogy a gyermek tartózkodási helye szerinti állam eleget fog tenni ezeknek e kötelezettségeknek, vagy a gyermek érdeke megköveteli, hogy a tartózkodási hely szerinti állam hatóságaitól felvilágosítást kérjen az ezen érdek védelme céljából meghozott vagy meghozandó konkrét intézkedésekkel kapcsolatban annak érdekében, hogy a gyermeket átadó tagállam értékelhesse többek között, hogy ezen intézkedések a gyermek érdekei tekintetében megfelelőek-e?

5) Amennyiben a gyermek tartózkodási helye szerinti állam nem köteles az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésben említett megfelelő intézkedéseket hozni, úgy az Alapjogi Charta 24. cikkének fényében az 1980. évi Hágai Egyezmény 20. cikkét az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés a)–c) pontjában említett esetekben úgy kell-e értelmezni, hogy az akadályát jelenti a gyermek visszavitelének, mivel úgy tekinthető, hogy a gyermek visszavitele e rendelkezés értelmében ellentétes lehet az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmével kapcsolatos alapelvekkel?”

IV. A Bíróság előtti eljárás

22. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke alapján kérte a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi eljárásban történő elbírálását. A Bíróság első tanácsa 2021. május 12-én az előadó bíró javaslatára és a főtanácsnok meghallgatását követően akként határozott, hogy e kérelemnek helyt ad.

23. 2021. május 21-én a kérdést előterjesztő bíróság válaszolt a Bíróság informális tájékoztatáskérésére. 2021. május 31-i beadványában a svéd kormány válaszolt a Bíróság írásbeli kérdéseire, és benyújtotta az általa kért dokumentumokat.

24. Az alapeljárás alperese, a finn kormány és az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztett elő. Ugyanezen feleket, valamint az alapeljárás felperesét meghallgatták a 2021. június 28-án tartott tárgyaláson.

V. Elemzés

A. Az első és a második kérdésről

1. Előzetes észrevételek

25. Először is, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első két kérdés szövegéből kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 604/2013 rendelet alapján hozott, a gyermek és anyja átadására vonatkozó határozat milyen következményekkel jár a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 11. pontjában meghatározott „jogellenes elvitel[nek] vagy visszatartás[nak]” minősülésre. E két kérdés tehát egy közös kérdést takar, így célszerűnek tűnik ezeket együttesen vizsgálni.

26. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság a 2201/2003 rendelet 2. cikke 11. pontjának értelmezésére vonatkozó említett kérdéseket abból az előfeltevésből kiindulva tette fel, hogy e norma alkalmazandó az alapeljárásban, amit az alapeljárás alperese a Bizottság támogatásával vitat. Mivel a 2201/2003 rendelet rendelkezéseinek alkalmazhatósága nehézséget okoz, és vita tárgyát képezte a Bíróság előtti tárgyaláson, meg kell vizsgálni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban leírthoz hasonló helyzet e rendelet hatálya alá tartozik-e.[5] Igenlő válasz esetén meg kell vizsgálni a „jogellenes elvitel[ként] vagy visszatartás[ként]” történő minősítést meghatározó kritériumokat.

2. A 2201/2003 rendelet alkalmazhatóságáról

27. Az alapeljárás alperese a Bizottság támogatásával arra hivatkozik, hogy egyrészt a 604/2013 rendelet alkalmazása a tagállamok közhatalmi jogosítványainak a 2201/2003 rendelet által érintett polgári jogi kérdésektől eltérő ügyekben való gyakorlásának körébe tartozik, másrészt pedig, hogy a menedékjoggal és bevándorlással kapcsolatos határozatok kifejezetten ki vannak zárva a 2201/2003 rendelet hatálya alól.

28. Nehezen tudok egyetérteni ezzel az elemzéssel. Meg kell ugyanis jegyezni, hogy a 2201/2003 rendeletet annak 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a szülői felelősség megállapításával, gyakorlásával, korlátozásával vagy megszüntetésével kapcsolatos polgári ügyekben kell alkalmazni. Ennek keretében a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy a „polgári ügyek” fogalmát nem megszorítóan kell értelmezni, hanem olyan önálló uniós jogi fogalomként, amely – a 2201/2003 rendelet (5) preambulumbekezdésében ismertetett, a gyermek védelmére irányuló célnak megfelelően – kiterjed többek között minden, az említett rendelet értelmében vett „szülői felelősséggel” kapcsolatos kérelemre, intézkedésre, illetve határozatra.[6] E kiterjesztő

[5] Lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i McCarthy és társai ítélet (C-202/13, EU:C:2014:2450, 30. pont); 2018. július 25-i Alheto ítélet (C-585/16, EU:C:2018:584, 67. pont); 2020. március 12-i VW (Ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog a meg nem jelenés esetén) ítélet (C-659/18, EU:C:2020:201, 22. és 23. pont).

[6] Lásd ebben az értelemben: 2007. november 27-i C ítélet (C-435/06, EU:C:2007:714, 46–51. pont); 2015. október 21-i Gogova ítélet (C-215/15, EU:C:2015:710, 26. pont); 2018. szeptember 19-i C. E. és N. E. ítélet (C-325/18 PPU és C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, 55. pont).

megközelítéssel összhangban a Bíróság a „polgári ügyek” fogalmába belefoglalta a védelmi intézkedéseket is, amelyek még tagállami jogi szempontból is a közjog hatálya alá tartoznak.[7] A „polgári ügyek” ilyen felfogása tehát annak vizsgálatát feltételezi, hogy valamely intézkedés jellegénél fogva, minősítésétől függetlenül hozzájárul-e a gyermek védelméhez.

29. E körülményekre figyelemmel úgy vélem, hogy a jelen ügy sajátos körülményei között a gyermeknek a 604/2013 rendelet alapján történő átadása a 2201/2003 rendelet hatálya alá tartozik. Az átadási határozatot ugyanis nem elszigetelten, hanem azon eljárás egészének keretében kell vizsgálni, amelybe az illeszkedik. Ebből következik, hogy az átadás nem választható el a közvetlen alapját képező nemzetközi védelem iránti kérelemtől. Márpedig a jelen ügyben a nemzetközi *védelem* iránti kérelemnek a tárgya[8] tartós jogállás biztosítása a gyermek számára, amely megóvja őt az esetlegesen fenyegető veszéllyel szemben. Következésképpen e kérelem valóban a gyermek védelmére irányuló intézkedésnek minősül, és ezért a 2201/2003 rendelet 1. cikke értelmében vett „polgári ügyek” körébe tartozik.

30. Ezt a következtetést véleményem szerint nem kérdőjelezi meg a 2201/2003 rendelet (10) preambulumbekezdése, amelynek értelmében e rendelet „nem alkalmazható” „a menedékjogról és a bevándorlásról szóló határozatokra”. E szöveg olvasata alapján a „nem alkalmazható” kifejezés használatából[9] arra következtetek, hogy az uniós jogalkotó nem kívánta automatikusan kizárni a „polgári ügyek” köréből a menedékjogra vonatkozó határozatok összességét. Ez az elemzés végeredményben összhangban van a Bíróság kiterjesztő megközelítésével, amely az említett rendelet (5) preambulumbekezdésére tekintettel a „polgári ügyek” körébe vonta a közjog hatálya alá tartozó gyermekvédelmi intézkedéseket.

31. Az említett (10) preambulumbekezdés szövegén kívül, amely semmiképpen sem rendelkezik jogilag kötelező erővel,[10] a 2201/2003 rendeletnek nincs olyan rendelkezése, amelyből az következne, hogy a menedékjoggal kapcsolatos határozatok főszabály szerint nem tartoznak e rendelet hatálya alá. Ezen elemzés alátámasztása érdekében megjegyzem, hogy e határozatok nem szerepelnek az említett rendelet 1. cikkének (3) bekezdésében, amely kimerítően felsorolja az ugyanezen rendelet hatálya alól kizárt tárgyköröket.[11] Végezetül nem lehet azzal érvelni, hogy a 2201/2003 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése a polgári ügyek között nem említi a menedékjoggal kapcsolatos határozatokat. Amint azt ugyanis a Bíróság már megállapította, a 2201/2003 rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében említett „különösen” kifejezés ugyanis azzal jár, hogy az e rendelkezésben szereplő felsorolás jelzésértékű[12].

7 Lásd ebben az értelemben: 2007. november 27-i C ítélet (C-435/06, EU:C:2007:714, 34., 50. és 51. pont); 2009. április 2-i A ítélet (C-523/07, EU:C:2009:225, 24., 27–29. pont); 2012. április 26-i Health Service Executive ítélet (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 60. és 61. pont).

8 A 2015. október 21-i Gogova ítéletben (C-215/15, EU:C:2015:710, 28. pont) a Bíróság kimondta, hogy annak meghatározásához, hogy egy kérelem a 2201/2003 rendelet hatálya alá tartozik-e, annak tárgyát kell figyelembe venni. Megjegyzem, hogy a jelen ügyben szinte elegendő a szóban forgó kérelem megfogalmazását alapul venni.

9 Ezt a megfogalmazást meg kell különböztetni a kógens „nem terjed ki” megfogalmazástól.

10 2020. november 25-i Istituto nazionale della previdenza sociale (A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyeknek járó családi ellátás) ítélet (C-303/19, EU:C:2020:958, 26. pont).

11 2016. október 13-i Mikołajczyk ítélet (C-294/15, EU:C:2016:772, 29. pont). Ezenkívül a 2201/2003 irányelv (10) preambulumbekezdését illetően emlékeztetek arra, hogy az uniós jogi aktusok preambulumának nincs kötelező jogi ereje, és arra nem lehet hivatkozni sem az adott jogi aktus rendelkezéseitől való eltérés igazolása, sem e rendelkezéseknek a szövegükkel nyilvánvalóan ellentétes értelmezése céljából (2020. november 25-i Istituto nazionale della previdenza sociale [A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyeknek járó családi ellátások] ítélet, C-303/19, EU:C:2020:958, 26. pont).

12 Lásd ebben az értelemben: 2007. november 27-i C ítélet (C-435/06, EU:C:2007:714, 30. pont).

32. Mindezen okfejtésekre tekintettel úgy vélem, hogy – ellentétben azzal, amit a Bizottság és az alapeljárás alperese állít – a menedékjoggal kapcsolatos határozatok a 2201/2003 rendelet hatálya alá tartoznak, amennyiben – mint a jelen ügyben is – a gyermek védelmét szolgáló intézkedésnek minősülnek.

3. A „jogellenes elvitel[nek] vagy visszatartás[nak]” minősülésről

33. A fentiekben leírt logikának megfelelően elemezni kell minden olyan kritériumot, amely alapján „jogellenesnek” minősíthető a gyermek elvitele vagy visszatartása, és az ügy körülményeire tekintettel meg kell vizsgálni, hogy e feltételek teljesülnek-e.

34. E tekintetben a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 11. pontja, amelynek szövege nagyon hasonló az 1980. évi Hágai Egyezmény 3. cikkének szövegéhez, egyetlen meghatározásba foglalja a jogellenes elvitelt és visszatartást. E meghatározás alapján a Bíróság pontosította, hogy a rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében vett jogellenes elvitel vagy visszatartás megvalósulásának feltétele az, hogy a gyermek közvetlenül elvitelét vagy visszatartását megelőzően a származási tagállamban rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel, valamint hogy az e tagállam joga szerint biztosított felügyeleti jog megsértéséből ered [13]. Ebből következik, hogy a „jogellenes elvitel[nek] vagy visszatartás[nak]” minősülés lényegében a két kumulatív feltétel, a gyermek szokásos tartózkodási helyének és a felügyeleti jog megsértésének fogalmán alapul. Ahhoz tehát, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni, e két fogalmat kell egymást követően megvizsgálni.

a) A gyermek szokásos tartózkodási helyéről

35. A „szokásos tartózkodási hely” fogalma két különböző szemszögből jelenik meg a 2201/2003 rendeletben. Egyrészt az említett rendelet 2. cikke 11. pontjának és 11. cikkének megfelelően kulcsfontosságú eleme a „jogellenes elvitel vagy visszatartás” megvalósulásának, valamint a gyermek visszavitelére vonatkozó, ilyen esetben előírt mechanizmusnak. Másrészt e fogalom e rendelet 8–10. cikke keretében általános joghatósági kritériumnak minősül. [14] Mindemellett, mivel a 2201/2003 rendeletben a „szokásos tartózkodási hely” fogalmának egységes jelentést kell tulajdonítani, a Bíróság kimondta, hogy e fogalomnak az e rendelet 8. és 10. cikkével összefüggésben adott értelmezése átültethető ugyanezen rendelet 2. cikkének 11. pontjára és a 11. cikkére. [15]

36. Rá kell mutatni arra, hogy a 2201/2003 rendelet nem tartalmazza a „szokásos tartózkodási hely” meghatározását, jóllehet e melléknév használatából arra lehet következtetni, hogy a gyermek tartózkodása bizonyos fokú állandóságot vagy rendszerességet mutat, [16] és nem utal kifejezetten a tagállamok jogára sem. A Bíróság e tényezőkből azt a következtetést vonta le, hogy a „szokásos tartózkodási hely” fogalmát önállóan kell értelmezni, figyelemmel a 2201/2003 rendelet rendelkezéseinek összefüggéseire és céljára, és különösen a (12) preambulumbekezdésben

[13] Lásd: 2014. október 9-i ítélet (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 47. pont).

[14] E különbségtételre vonatkozóan további támpontként lásd: Wahl főtanácsnok OL ügyre vonatkozó indítványa (C-111/17 PPU, EU:C:2017:375, 44–51. pont).

[15] Lásd: 2014. október 9-i C ítélet (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 54. pont); 2017. június 8-i OL ítélet (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 41. pont).

[16] Lásd: 2010. december 22-i Mercredi ítélet (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 44. pont); 2018. október 17-i UD ítélet (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835, 45. pont).

foglaltakra, amely szerint a rendeletben megállapított joghatósági szabályokat a gyermek mindenekfelett álló érdekének figyelembevételével, és különösen a fizikai közelség alapján alakították ki.[17]

37. Ebből kiindulva a Bíróság úgy határozott, hogy a gyermeknek a 2201/2003 rendelet értelmében vett szokásos tartózkodási helye az, ahol az adott ügy konkrét tényállásában szereplő körülmények alapján az életének a központja van.[18] Így e konkrét megközelítéssel összhangban, a gyermeknek a tagállam területén való fizikai jelenlétén túl más olyan tényezőket is figyelembe kell venni, amelyek arra engednek következtetni, hogy ez a jelenlét semmiképpen sem ideiglenes vagy alkalmi jellegű, és annak a helynek felel meg, ahol a gyermeknek a szociális és családi környezetbe való, bizonyos fokú beilleszkedése megvalósul.[19] Ehhez minden egyes esetben általában olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények csoportját kell figyelembe venni, mint a szóban forgó különböző tagállamok területén történő tartózkodás időtartama, rendszeressége, az ott tartózkodás körülményei és indokai, az iskoláztatásának helye és körülményei, valamint a gyermeknek az említett tagállamokban fenntartott családi és szociális kapcsolata.[20]

38. Egyébiránt, amikor – mint a jelen ügyben is – kisgyermekről van szó, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a gyermek társadalmi és családi környezetbe való beilleszkedésének értékelése során nem lehet eltekinteni az őt eltartó személyek tartózkodásának körülményeitől.[21] Ugyanis a kisgyermekek környezetét döntően a családi környezet jelenti, amelyet az a személy vagy azok a személyek határoznak meg, akikkel a gyermek együtt él, akik őt ténylegesen nevelik és gondozzák[22] – általában a szülei. Következésképpen, ha az ilyen gyermek napi szinten a szüleivel él, tartózkodási helyének meghatározása érdekében azt a helyet kell meghatározni, ahol a szülei állandó jelleggel és egy szociális és családi környezetbe illeszkedve vannak jelen.[23] E hely meghatározásához számos ténybeli elemet kell megvizsgálni, amelyek nem kimerítő jelleggel magukban foglalják a szülők szóban forgó tagállam vagy tagállamok területén tartózkodásának időtartamát, szabályszerűségét, annak körülményeit és indokait, a nyelvismeretüket, földrajzi és családi gyökereiket, valamint az e tagállamban vagy tagállamokban kialakított családi és szociális kapcsolataikat. Ezen objektív jellegű valószínűsítő körülmények adott esetben kiegészíthetők a felügyeleti joggal rendelkező szülők arra vonatkozó szándékával, hogy a gyermekkel együtt meghatározott helyen telepednek le, amennyiben az tükrözi a szülők (és így a gyermek) szociális és családi környezetbe való beilleszkedésének valós jellegét.[24]

39. Így, amint azt Saugmandsgaard Øe főtanácsnok az UD ügyre vonatkozó indítványában megemlítette, a Bíróság úgynevezett „hibrid” megközelítést követett, amely szerint a gyermek szokásos tartózkodási helyét egyrészt a gyermek meghatározott helyen tartózkodását jellemző objektív tényezők, másrészt pedig a szülei tartózkodásával és a gyermek tartózkodási helyét illető

[17] Lásd: 2009. április 2-i A ítélet (C-523/07, EU:C:2009:225, 34. és 35. pont); 2010. december 22-i Mercredi ítélet (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 44–46. pont); 2014. október 9-i C ítélet (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 50. pont); 2017. június 8-i OL ítélet (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 40. pont); 2018. június 28-i HR ítélet (C-512/17, EU:C:2018:513, 40. pont); 2018. október 17-i UD ítélet (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835, 45. pont).

[18] Lásd: 2018. június 28-i HR ítélet (C-512/17, EU:C:2018:513, 41 és 42. pont).

[19] Lásd ebben az értelemben: 2009. április 2-i A ítélet (C-523/07, EU:C:2009:225, 37. és 38. pont); 2010. december 22-i Mercredi ítélet (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 44., 47–49. pont); 2014. október 9-i C ítélet (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 51. pont); 2017. június 8-i OL ítélet (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 42. és 43. pont); 2018. június 28-i HR ítélet (C-512/17, EU:C:2018:513, 41. pont).

[20] Lásd ebben az értelemben: 2009. április 2-i A ítélet (C-523/07, EU:C:2009:225, 39. pont); 2018. június 28-i HR ítélet (C-512/17, EU:C:2018:513, 43. pont).

[21] Lásd: 2010. december 22-i Mercredi ítélet (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 53–55. pont).

[22] Lásd: 2017. június 8-i OL ítélet (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 45. pont).

[23] Lásd: 2018. június 28-i HR ítélet (C-512/17, EU:C:2018:513, 45. pont).

[24] Lásd: 2009. április 2-i A ítélet (C-523/07, EU:C:2009:225, 40. pont); 2017. június 8-i OL ítélet (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 46. és 47. pont).

szándékaival kapcsolatos körülmények alapján határozzák meg.[25] A kérdést előterjesztő bíróság feladata e tényezők alapján annak vizsgálata, hogy – figyelembe véve az adott ügy valamennyi sajátos ténybeli körülményét – a gyermek közvetlenül az állítólagos jogellenes elvitel vagy visszatartás előtt rendelkezett-e Svédországban szokásos tartózkodási hellyel.

40. Ezzel együtt, és a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos információnyújtás céljából a „jogellenes elvitel[nek]" minősülést illetően megjegyzem, hogy a gyermeket, valamint az anyját, 2020. november 24-én Finnország részére átadták. Márpedig ezen elvitelt megelőzően a gyermek a születésének időpontja, 2019. szeptember 5. óta Svédországban lakott, míg a felügyeleti joggal rendelkező szülei 2019 májusa óta ebben az országban éltek, és ott tartózkodási engedéllyel rendelkeztek. Ebből következik, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság rendelkezésére álló további tényezőkre is figyelemmel – bizonyítottnak tűnik, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye az elvitelt megelőzően Svédországban volt.

41. Ezzel szemben a „visszatartás[nak]" minősülés vonatkozásában a fent hivatkozott kritériumokra tekintettel egyáltalán nem tűnik elfogadottnak, hogy a gyermek közvetlenül az állítólagos jogellenes visszatartás előtt továbbra is szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett volna Svédországban. Amint azt már hangsúlyoztam, egy kisgyermek szokásos tartózkodási helye szorosan kapcsolódik azon referenciaszemélyekéhez, akikkel a gyermek él, akik őt ténylegesen gondozzák, és gondoskodnak róla. Márpedig a Bírósággal közölt információkból kitűnik, hogy a svéd hatóságok által az apa magatartását követően hozott határozatok miatt a gyermek már szinte egyáltalán nem áll kapcsolatban ez utóbbival, és az anyjával él. Egyebekben megjegyzem, hogy a gyermek azonnali hatályú átadásról szóló határozatot követő, Finnországba történő elvitelének alapja az anya által a gyermek nevében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem, és hogy az átadása óta ebben az országban tartózkodik az anyjával,[26] és nem jogosult arra, hogy Svédországba beutazzon és ott tartózkodjon. Számomra úgy tűnik, hogy a gyermek Finnországban való beilleszkedését bizonyító ilyen tényezőket hasznosan figyelembe lehet venni a gyermek szokásos tartózkodási helyének meghatározásakor, és meghatározónak bizonyulhatnak a jogellenes visszatartás hiányának megállapítása szempontjából.

b) A felügyeleti jog megsértéséről

42. A 2201/2003 rendelet 2. cikkének 11. pontjából következik, hogy a gyermek elvitele vagy visszatartása jogellenes, amennyiben sérti azon tagállam joga szerint szerzett felügyeleti jogokat, ahol a gyermek közvetlenül az elvitel vagy visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett. Másként fogalmazva valamely gyermek elvitelének vagy visszatartásának a 2201/2003 rendelet szerinti jogellenessége szükségképpen feltételezi az alkalmazandó nemzeti jog által biztosított felügyeleti jog fennállását, amelynek megsértésével került sor az elvitelre vagy visszatartásra.

43. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a gyermeknek a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam részére történő átadás keretében történő elvitele, valamint az ezen államban tartása alkalmas-e a felügyeleti jog megsértésére. Annak érdekében, hogy hasznos választ lehessen adni a kérdést előterjesztő bíróság számára, nemcsak pontosítani szükséges a „felügyeleti jog" fogalmának körvonalait, hanem

[25] Lásd: Saugmandsgaard Øe főtanácsnok UD ügyre vonatkozó indítványa (C-393/18 PPU, EU:C:2018:749, 52. pont).

[26] A gyermek anyja szerint a gyermek nappal egy finn bölcsődében van, és a vele egyidős gyermekek szintjén már beszéli a finn nyelvet. A 2014. október 9-i C ítéletében (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 56. pont) a Bíróság pontosította, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke védelmének biztosítása iránti szükséglet azokat a figyelembe veendő tényezőket foglalja magában, amelyek bizonyíthatják, hogy a gyermek elvitele óta a szociális és családi környezetbe bizonyos mértékig beilleszkedett.

mindenekelőtt részletesebben meg kell határozni e jog „megsértésének” fogalmát. Ez utóbbi kérdést illetően elöljáróban megjegyzem, hogy az a körülmény, hogy a gyermek elvitele a 604/2013 rendelet alkalmazásának következménye, álláspontom szerint azt bizonyítja, hogy a felügyeleti jog megsértése szükségszerűen a jogellenes elvitel vagy visszatartás megvalósítójának betudható jogellenes cselekményt feltételez.

1) A felügyeleti jog tényleges gyakorlása

44. A 2201/2003 rendelet 2. cikkének 9. pontjában szereplő meghatározás alapján a Bíróság kimondta, hogy a „felügyeleti jog” fogalma önálló fogalom, amelyet egységesen kell értelmezni, és hogy az említett rendelet alkalmazásában a felügyeleti jog mindenesetre magában foglalja az e joggal rendelkezőnek azon jogát, hogy meghatározza a gyermek tartózkodási helyét.[27] Bár a „felügyeleti jog” fogalmát az uniós jog határozza meg, a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 11. pontja azon tagállam jogszabályaira utal, ahol a gyermek közvetlenül az elvitele vagy visszatartása előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett. Az említett cikk értelmében ugyanis a gyermek elvitelének vagy visszatartásának jogellenessége vagy visszatartása „az azon tagállam joga szerint hozott bírósági határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve hatályos megállapodás útján szerzett felügyeleti [jogoktól függ], ahol a gyermek közvetlenül az elvitel vagy visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett”. Következésképpen a felügyeleti jognak a két szülő vagy az egyik szülő részére történő biztosítása kizárólag a származási tagállam joga alá tartozik.

45. E körülményekből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy az apa rendelkezett-e felügyeleti joggal, amely jogot biztosít számára arra, hogy meghatározza a gyermek tartózkodási helyét, amit az a tagállam biztosít, ahol a gyermek közvetlenül az elvitelét vagy visszatartását megelőzően szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett. Ezzel kapcsolatban megjegyzem, hogy a Bíróság rendelkezésére álló információk szerint a felügyeleti jogot az apa és az anya közösen gyakorolta a 2021. április 29-i ítélet meghozataláig, amelyben egy svéd bíróság azonnali hatállyal az anya kizárólagos felügyelete alá helyezte a gyermeket.[28]

46. Ehhez a felügyeleti jog fennállására vonatkozó első jogi kritériumhoz hozzáadódik még egy második ténybeli kritérium is. A 2201/2003 rendelet 2. cikke 11. pontjának b) alpontja szerint az elvitel vagy visszatartás csak akkor jogellenes, ha „az elvitel vagy visszatartás időpontjában a felügyeleti jogot közösen vagy önállóan ténylegesen gyakorolták, vagy gyakorolták volna, ha az elvitelre vagy visszatartásra nem kerül sor”. E további feltétel logikus, mivel a „jogellenes elvitel[nek] vagy visszatartás[nak]” minősülés a 2201/2003 rendeletben előírt, a gyermek haladéktalan visszavitelére vonatkozó mechanizmus alkalmazását vonja maga után. Márpedig egy olyan helyzetben, amelyben a felügyeleti jogot annak elméleti feltételezésére vezetik vissza úgy, hogy a fennállására csak kevés konkrét tény utal, vagy ezek teljesen hiányoznak, az azonnali visszaviteli eljárás végrehajtása nem felelne meg a gyermek alapvető érdekeinek védelmére irányuló, az említett rendelet által követett célnak.

47. A Bíróságnak tudomásom szerint még nem volt alkalma kifejezetten meghatározni a felügyeleti jog tényleges gyakorlására vonatkozó feltétel jelentését. Ugyanakkor az UD ügyre vonatkozó indítványában Saugmandsgaard Øe főtanácsnok e fogalom negatív meghatározását javasolta, megjegyezve, hogy „az a szülő, aki ténylegesen nem felügyeli a gyermeket (még ha

[27] Lásd ebben az értelemben: 2010. október 5-i McB ítélet (C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, 41. pont).

[28] Ami a közös felügyelet 2021. április 29-i megszűnését illeti, ez azzal a következménnyel jár, hogy a jogellenes visszatartásként történő minősítés mindenképpen csak a 2020. november 24-én kezdődő és 2021. április 29-én befejeződő időszak tekintetében állapítható meg.

gyakorolja is a szülői felügyeletet) csak annyiban részese családi környezetének, amennyiben a gyermek még mindig rendszeres kapcsolatot tart fenn vele”[29]. Egyébiránt megjegyzem, hogy a „felügyeleti jog tényleges gyakorlásának” e fogalma az 1980. évi Hágai Egyezményben is szerepel, amelynek 3. cikke a jogellenes elvitelt vagy visszatartást a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 11. pontjában használtakkal szinte megegyező kifejezésekkel határozza meg. Márpedig az említett egyezményhez fűzött magyarázó jelentésből kitűnik, hogy a felügyeleti jog tényleges jellegét – amelyet az egyes ügyek sajátos körülményeire tekintettel kell megvizsgálni – tágan kell értelmezni[30], és azoknak a helyzeteknek felel meg, amikor a felügyeletet ellátó személy ellátja a gyermek gondozását, még akkor is, ha – ténylegesen, de jogszerű okokból – nem élnek együtt.[31]

48. E körülményekből azt a következtetést vonom le, hogy egy szülő akkor gyakorolja ténylegesen a felügyeleti jogot, amikor gondoskodik a gyermekről, és rendszeres kapcsolatot tart fenn vele. Mindemellett e kritérium körvonalait körültekintően és szigorúan kell megvizsgálni és alkalmazni, annak megelőzése érdekében, hogy e feltételt visszaélés-szerűen felhasználják a gyermek elvitelének vagy visszatartásának igazolására, ellenkező esetben sérülne a gyermek mindenek felett álló érdekének védelmére irányuló, a 2201/2003 rendelet által követett cél. Értékelése során a kérdést előterjesztő bíróságnak figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy a gyermek születése után csak két hónap telt el, amikor az apa erőszakos magatartása miatt az anyjával együtt egy befogadó otthonban történő elhelyezésre vonatkozóan határozatot hoztak, és hogy ezen esemény óta az apa a svéd hatóságok szerint csak alkalomszerű kapcsolatot tartott fenn a gyermekkel.

2) A jogellenes cselekménynek a gyermek anyjának betudható elkövetése

49. Ez utóbbi feltétel feltárása érdekében utalni kell a „jogellenes elvitelnek” az 1980. évi Hágai Egyezményben és a 2201/2003 rendeletben elfogadott fogalmára. Ami az említett egyezményt illeti, a Bizottsághoz hasonlóan rámutatok, hogy az 1980. évi Hágai Egyezményhez fűzött magyarázó jelentés 11. pontja szerint „az ezen egyezményben tekintetbe vett helyzetek azok, amelyek mesterséges joghatósági kapcsolatok kényszerű nemzetközi szintű létrehozásából fakadnak a gyermek feletti felügyeleti jog megszerzése érdekében”. Ezt a megfontolást a magyarázó jelentés 12–15. pontja fejti ki, amelyből lényegében kitűnik, hogy a jogellenes elvitelnek, amelynek következtében a gyermek kikerül azon családi és társadalmi környezetből, amelyben addigi életét töltötte, a célja a felügyeleti jog megszerzése azon ország hatóságaitól, amelybe a gyermeket vitték. Másként fogalmazva, a jogellenes elvitel elkövetője vagy felbujtója többé-kevésbé mesterséges joghatósági kapcsolatok elérésével megpróbálja megszerezni az általa elkövetett jogellenes cselekmény jogi jóváhagyását.

50. A jogellenes elvitel, illetve a visszatartás ugyanezen koncepciója tűnik ki a Bíróság által a 2201/2003 rendelet értelmezésére vonatkozóan elfogadott ítéleteinek vizsgálatából. Ezzel kapcsolatosan a Bíróság megállapította, „hogy a gyermeknek valamelyik szülő *egyoldalú döntését* követő jogellenes elvitele általában megfosztja a gyermeket attól a lehetőségtől, hogy rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn a másik szülővel”[32]. Ugyanezen logikát követve a Bíróság megállapította, hogy a 2201/2003 rendelet rendelkezései, különösen azok, amelyek a

[29] Lásd: Saugmandsgaard Øe főtanácsnok UD ügyre vonatkozó indítványa (C-393/18 PPU, EU:C:2018:749, 94. pont).

[30] Az Incadat (az 1980. évi Hágai Egyezmény egyes szerződő államaiban érvényesülő joggyakorlat) adatbázisban szereplő határozatok elemzése azt mutatja, hogy „a felügyeleti jog tényleges gyakorlása” fogalmának e tág értelmét a tagállami bíróságok elfogadták.

[31] A Hágai Egyezményhez fűzött magyarázó jelentés, 1980. október 25., Perez-Vera, E., 72., 73. és 115. pont (https://assets.hcch.net/docs/a5fb103c-2ceb-4d17-87e3-a7528a0d368c.pdf).

[32] 2009. december 23-i Detiček ítélet (C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 56. pont); 2010. július 1-jei Povse ítélet (C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, 64. pont).

gyermek haladéktalan visszatérésére vonatkoznak, arra irányulnak, hogy az egyik szülő ne tudja megerősíteni a gyermek feletti felügyelettel kapcsolatos helyzetét azzal, hogy nyilvánvalóan *jogellenesen* kivonja magát a többek között e rendeletben foglalt szabályok alapján a gyermekkel kapcsolatos szülői felelősségről való határozathozatalra főszabály szerint kijelölt bíróság joghatósága alól.[33]

51. E fejtegetésekből következik, hogy a felügyeleti jog jogellenes elvitellel vagy visszatartással járó megsértését az 1980. évi Hágai Egyezmény és a 2201/2003 rendelet ugyanúgy értelmezi. E két szöveg értelmében a felügyeleti jog megsértése lényegében olyan jogellenes magatartás, amely lehetővé teszi a gyermek elviteléért vagy visszatartásáért felelős szülő számára a joghatóságra vonatkozó szabályok megkerülését. E körülmények összességéből arra következtetek, hogy a jogellenes elvitel vagy visszatartás jellemzése a finn kormány állításaival ellentétben nem kizárólag attól a tisztán anyagi jogi megállapítástól függ, hogy a gyermeket a felügyeleti jog gyakorlójának vagy társjogosultjának beleegyezése nélkül a szokásos tartózkodási helyén kívülre vitték vagy visszatartották. Az is szükséges továbbá, hogy a gyermek felügyeleti jogának megsértése a gyermek elviteléért vagy visszatartásáért felelős szülőnek betudható olyan jogellenes cselekmény legyen, amely a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelmen kívül hagyásával arra irányul, hogy e szülő számára gyakorlati vagy jogi előnyt biztosítson a másik szülő hátrányára.

52. A jelen ügy sajátossága abban a körülményben rejlik, hogy a gyermek elvitelére egy olyan határozat keretében került sor, amelyet a 604/2013 rendelet alapján fogadtak el az érintettnek és az anyjának az ez utóbbi által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmek megvizsgálásáért felelős tagállam részére történő átadása tárgyában. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 2013/32/EU irányelv[34] 7. cikkének (1) bekezdése értelmében minden jogképességgel rendelkező nagykorú személynek jogosultnak kell lennie arra, hogy a gyermek nevében nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtson be. A kiskorúaknak a 2013/32 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése értelmében jogosultaknak kell lenniük arra, hogy saját nevükben nemzetközi védelemért folyamodhassanak azokban a tagállamokban, amelyek a kiskorúak számára cselekvőképességet biztosítanak, és minden ezen irányelv hatálya alá tartozó tagállamban jogosultsággal kell bírniuk arra, hogy felnőtt képviselőjük – egyik szülőjük, vagy egyéb felnőtt hozzátartozójuk – által nemzetközi védelem iránti kérelmet terjeszthessenek elő. E rendelkezésekből következik, hogy az uniós szabályozással éppúgy nem ellentétes az, hogy több családtag külön-külön nemzetközi védelem iránti kérelmet terjesszen elő, mint az, hogy egyikük a kérelmét egy kiskorú családtag nevében is benyújtsa.[35]

53. A 604/2013 rendelet 20. cikkének megfelelően a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás e kérelem benyújtásától kezdődik. E cikk (3) bekezdése szerint annak a kiskorúnak a helyzete, aki a kérelmezőt kíséri és megfelel a családtag meghatározásának, nem választható külön a családtagja helyzetétől, és a családtag nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam illetékességébe tartozik még akkor is, ha a kiskorú maga nem kérelmező, amennyiben ez szolgálja leginkább a kiskorú mindenek felett álló érdekét. A Bíróság

[33] 2017. június 8-i OL ítélet (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 63. pont). Lásd ugyanebben az értelemben: 2009. december 23-i Detiček ítélet (C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 57. pont); 2014. október 9-i C ítélet (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 67. pont). A 2010. július 1-jei Povse ítéletben (C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, 43. pont) és a 2021. március 24-i SS ítéletben (C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, 45. pont) a Bíróság a külföldre vitel közös, egyértelműbb és kifejezőbb kifejezését alkalmazza, amelyet az 1980. évi Hágai Egyezmény címében is használnak.

[34] A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.).

[35] Lásd: 2018. október 4-i Ahmedbekova ítélet (C-652/16, EU:C:2018:801, 53–55. pont).

úgy ítélte meg, hogy ellenkező bizonyíték hiányában e rendelkezés vélelmet állít fel, amely szerint a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja a helyzetének a szülőkétől elválaszthatatlanként történő kezelése. [36]

54. Az ilyen nemzetközi védelem iránti kérelmet elbíráló hatóság feladata nem az, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásának felelősségét a felperes tetszése szerint kiválasztott tagállamra hárítsa, hanem az hogy – figyelembe véve a gyermek mindenek felett álló érdekét – az uniós jogalkotó által a 604/2013 rendelet III. fejezetében meghatározott felelősségi feltételeket alkalmazva meghatározza az említett kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamot. [37] E kijelölési feltételek alapján az a tagállam, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtották, a 604/2013 rendelet 21., 23. és 24. cikkében előírt feltételek mellett kérheti egy másik tagállamtól a kérelmező átvételét vagy visszavételét. Ha a megkeresett állam az említett rendelet 22. és 25. cikkében előírt vizsgálatokat követően úgy ítéli meg, hogy ő a felelős a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért, az említett rendelet 26. cikkének megfelelően határoznia kell a kérelmező átadásáról.

55. E határozat – a 604/2013 rendelet 27. cikkében előírt jogorvoslati lehetőségekre is figyelemmel – kötelező erejű a kérelmezővel szemben, aki az említett rendelet 28. cikkének második bekezdésében előírt feltételek mellett őrizetben tartható, ha fennáll a szökés komoly veszélye. Ugyanezen rendelet 29. cikke értelmében az átadás a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását követően történik.

56. Ebből az elemzésből az következik, hogy a kijelölésre vonatkozóan a 604/2013 rendeletben előírt objektív feltételek alkalmazása azt jelenti, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamban lakóhellyel nem rendelkező kérelmezővel szemben – rá nézve kötelező – átadási eljárást kell lefolytatni. E körülmények között a gyermek átadása, amelyre a 604/2013 rendelet 29. cikke alapján, az átadásra vonatkozó határozattal szintén érintett felügyeleti joggal rendelkező szülője által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet követően kerül sor, *önmagában* nem minősülhet a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében e jog megsértésének. Ebben az esetben ugyanis a gyermek elvitele nem az e szülőnek betudható jogellenes cselekményből ered, hanem egy külön szabályozás végrehajtásából, amelynek alkalmazása mind a tagállamokra, mind a nemzetközi védelmet kérelmezőkre nézve kötelező.

57. Más azonban a helyzet abban az esetben, ha a szülő a gyermek és a saját nevében előterjesztett nemzetközi védelem iránti kérelem leple alatt valójában jogellenes cselekményt akart elkövetni a 2201/2003 rendeletben előírt joghatósági szabályok megkerülése érdekében. [38] Bár a jogellenes cselekmény megvalósulásának értékelése a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik, amelynek feladata az ügy valamennyi sajátos körülményének vizsgálata, úgy vélem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság és a felek által közölt információk alapján nem tűnik bizonyítottnak az ilyen jogellenes magatartás. [39]

[36] Lásd ebben az értelemben: 2019. január 23-i MA és társai ítélet (C-661/17, EU:C:2019:53, 87–90. pont).

[37] Lásd ebben az értelemben: 2016. június 7-i Ghezelbash ítélet (C-63/15, EU:C:2016:409, 54. pont).

[38] A 2014. december 18-i McCarthy és társai ítéletben (C-202/13, EU:C:2014:2450, 54. pont) a Bíróság pontosította, hogy az ilyen visszaélésszerű gyakorlat bizonyításához legalábbis az uniós szabályozás alapján történő előny megszerzésére irányuló szándék fennállását kell megvizsgálni, amikor mesterséges módon teremtik meg az előny megszerzéséhez szükséges feltételeket.

[39] Ezenkívül számomra úgy tűnik, hogy a 604/2013 rendeletben a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása céljából előírt összetett mechanizmus ismeretével és megértésével kapcsolatos nehézségek, és az ilyen eljárás eredményével kapcsolatos bizonytalanság, annak megállapításához járulnak hozzá, hogy nem igazán életszerű egy olyan stratégia, amelynek célja e norma rendelkezéseinek kijátszása a joghatóságot indokló mesterséges kapcsolóelvek létrehozása érdekében.

58. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem megállapításai szerint ugyanis egyetlen ténybeli elemből sem következik, hogy az anya visszaélt volna a menedékjog iránti kérelemmel kapcsolatos eljárással a 2201/2013 rendeletben előírt joghatósági szabályok megkerülése érdekében.[40] Hangsúlyozni kell, hogy az anya, miután 2019. december 4-én már a gyermek számára tartózkodási engedélyt kért Svédországban, 2020. augusztus 7-én azt kérte, hogy *ugyanezen ország* őt és gyermekét nemzetközi védelemben részesítse. Az a tény, hogy az anya nem tájékoztatta a gyermek apját a svéd hatóságokhoz benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelemről és annak következményeiről, önmagában nem bizonyítja az anya csalárd szándékát, tekintve, hogy e magatartás a korábbi házastársi erőszakkal összefüggő félelmek kontextusába illeszkedik. Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, az anya 2020. szeptember 2-án mégis kizárólagos felügyeleti kérelmet nyújtott be valamely svéd bírósághoz, holott az illetékes bevándorlási hatóság már közölte vele, hogy a Finn Köztársaság felelős az ő és gyermeke nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért. Ráadásul, bár az anya önként utazott Finnországba, továbbra is igaz, hogy erre az utazásra a kötelező átadásról szóló határozat végrehajtása érdekében került sor, nem állapítható meg, hogy e határozattal szemben köteles lett volna élni a jogorvoslati lehetőséggel,[41] és még kevésbé az, hogy kivonhatta volna magát e határozat alól.

59. Ezen átadási határozatnak megfelelően az anya és a gyermek ezt követően megszakítás nélkül Finnországban, vagyis abban a tagállamban maradt, amelynek a nemzetközi védelem iránti kérelmeket meg kell vizsgálnia, mivel az eljárás jelenleg is folyamatban van; eddig a gyermek anyját egyszer hallgatták meg 2021. május 27-én. Meg kell állapítani, hogy nem került sor semmilyen, az anya és a gyermek svédországi visszavételére irányuló megkeresésre vagy határozatra, mivel az érintetteket továbbra is Finnországban, a kérelmük megvizsgálásáért felelős államban lakóhellyel rendelkező nemzetközi védelmet kérelmező személyek jogi helyzete illeti meg. Az alapeljárás alperese szerint az ugyanezen év május 12-én jogerőssé vált 2021. április 6-i ítélettel a svéd közigazgatási bíróság elutasította a gyermek apja által a 604/2013 rendelet alapján benyújtott, a gyermek visszavitelére irányuló kérelmet. Végül meg kell állapítani, hogy sem az anya, sem a gyermek jelenleg nem rendelkezik tartózkodási engedéllyel Svédországban, és hogy e tagállam családi ügyekben hatáskörrel rendelkező bírósága a gyermek feletti kizárólagos felügyeleti jogot az anyának ítélte, és elutasította az apa kapcsolattartási jog iránti kérelmét.

60. Úgy vélem, hogy e körülmények kizárják a felügyeleti jog megsértését, és ebből következően a „jogellenes elvitel[nek] vagy visszatartás[nak]” minősülést.

B. A harmadik, negyedik és ötödik kérdésről

61. Végül megjegyzem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik, negyedik és ötödik kérdés arra vonatkozik, hogy a visszavitel iránti kérelmet elbíráló bíróság az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontja és a 2201/2003 rendelet 11. cikkének (4) bekezdése alapján milyen feltételek mellett utasíthatja el a gyermek védelmének biztosítása érdekében ezt a kérelmet.

62. Magából az előzetes döntéshozatal iránti kérelem megfogalmazásából kitűnik, hogy e kérdések feltételes jellegűek. E kérdések csak abban az esetben merülnek fel, ha az első két kérdésre adott válasz alapján úgy lehetne tekinteni, hogy az alapügy körülményei alapján

[40] Lásd ebben az értelemben: 2017. június 8-i OL ítélet (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 64. pont).

[41] A 2016. június 7-i Ghezelbash ítéletben (C-63/15, EU:C:2016:409, 54. pont) a Bíróság végeredményben pontosította, hogy a 604/2013 rendelet alapján benyújtott kereset nem hasonlítható a dublini rendszer által elkerülni kívánt *forum shoppinghoz*.

megvalósul a gyermeknek az említett rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében vett „jogellenes elvitele vagy visszatartása”. Márpedig, amint azt a jelen indítványban – véleményem szerint minden kétséget kizárva – kifejtettem, e minősítés nem fogadható el. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik, negyedik és ötödik kérdésre tehát nem szükséges válaszolni. Végül megjegyzem, hogy az alapeljárás alperese a tárgyaláson kifejtette, hogy az apa által a közös gyermek feletti kizárólagos felügyeleti jogot az anyának odaítélő 2021. április 29-i ítélet ellen benyújtott fellebbezést elutasították; amennyiben ez bebizonyosodik, ez lezárja a kérdést előterjesztő bíróság előtt a kiskorú Svédországba való visszavitelére vonatkozó vitát.

VI. Végkövetkeztetés

A fentiekre tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendeletet úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzet, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amelyben a származási tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően meghozott átadási határozat végrehajtása keretében egy gyermek és az anyja az egyik tagállamba utazik, és ott is marad, nem tekinthető a 2201/2003 rendelet 2. cikke 11. pontjának értelmében vett jogellenes elvitelnek vagy visszatartásnak, kivéve, ha bebizonyosodik, hogy a gyermek nevében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem címén az anya jogellenes cselekményt követett el a 2201/2003 rendeletben előírt joghatósági szabályok megkerülése céljából, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell az adott ügy valamennyi körülménye alapján megvizsgálnia.

[i] — A jelen szöveg 29., 39. és 47. pontjában, valamint 18. és 33. lábjegyzetében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.